

Mäns våld mot kvinnor i nära relationer: ett problem under förhandling

Melissa Lennartsson

Mäns våld mot kvinnor i nära relationer har funnits på den politiska agendan sedan 1900-talets mitt, men framställningen av problemet har skilt sig vida åt genom åren. Våldet har bland annat förståtts som psykosocialt, som en rättighetskränkning och som en konsekvens av en könsmaktsordning. Den manliga förövaren och det kvinnliga offret har belysts, osynliggjorts och omkonstruerats. I grund och botten har kampen om problemframställningen kretsat kring huruvida våldet bör förstås som individuellt eller strukturellt. Varken skildringen av våldet som sådant eller de involverade parterna kan mot denna bakgrund förstås som objektivt givna. Inte heller kan de handlingsplaner som presenterat åtgärder ämnade att motverka våldet anses oberoende av sin samtid och kontext.

Denna artikel syftar till att utreda hur mäns våld mot kvinnor i nära relationer framställts i svenskt offentligt tryck sedan det att den första nationella handlingsplanen antogs år 2002, fram till den nu gällande strategin från år 2016. I artikeln identifieras och analyseras tre centrala problemframställningar, vars bakomliggande antaganden och implikationer synliggörs genom Carol Bacchis policyanalysverktyg *What's the Problem Represented to be?* (WPR). WPR-metodens syn på policydokument som

producenter av problem möjliggör en kritisk analys som även tar diskursiva och subjektifierande effekter i beaktning. Resultatet tolkas inom ett genusteoretiskt ramverk, med utgångspunkt i att handlingsplanerna verkar könande.

Vad är problemet?

Bacchi utgår från premissen att styrdokument konstituerar, snarare än löser, problem. Genom att undersöka vad ett styrdokument önskar förändra, samt vilka åtgärder som föreslås för att åstadkomma denna förändring, avslöjas också den dominerande framställningen av problemet.¹ Det metodologiska utförandet handlar således om att göra sig införstådd med materialets kontext för att sedan arbeta ”baklänges” i syfte att fastställa hur problemet beskrivs, hur dess mening skapas och hur det konstrueras diskursivt. I analysen av de fyra handlingsplaner som ligger till grund för denna undersökning avtecknade sig tre framträdande problemframställningar som alla färgade innehållet i varierande utsträckning.

a. Könsmaktsproblemet

Den först identifierade problemframställningen formulerar våldet som en fråga om kön, med en strukturell eller relationell maktdimension. I samtliga handlingsplaner råder en viss ambivalens rörande kön och makt, som resulterar i att könade uttryck blandas med könsneutrala. Dessutom samexisterar strukturellt och individuellt inriktade åtgärder. De allmänna utgångspunkterna i SOU 2002:71 *Nationell handlingsplan mot våld i nära relationer* inleds med en formulering som illustrerar denna motsägelse.

[D]et våld som förekommer mellan två människor som lever tillsammans intar på många sätt en särställning i förhållande till annat

---

¹ Carol Bacchi & Joan Eveline, *Mainstreaming Politics: Gendering Practices and Feminist Theory*, Adelaide: University of Adelaide Press, 2010, s. 114.

våld. Sådant våld är det mest extrema exemplet på obalans i maktförhållandet mellan kvinnor och män.²

Samtidigt som handlingsplanen understryker att problemet i första hand rör ett ojämnt maktförhållande i könsrelationerna, brukas könsneutrala formuleringar som osynliggör denna ojämlikhet. Uttrycket mäns våld mot kvinnor, som fick sitt genombrott i samband med kvinnofridsreformerna under 1990-talet, har i SOU 2002:71 och Skrivelse 2007/08:39 *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer* kompletterats med betydligt mer könsneutrala beteckningar. Trots att uttrycket mäns våld mot kvinnor förekommer, finns framförallt i de tidiga handlingsplanerna en stark tendens att använda begrepp såsom familjevåld och partnervåld. Detta visar att våldet i stor utsträckning förstås som relationellt; det vill säga, som en konflikt som uppstår mellan två parter inom en relation. Mäns våld mot kvinnor erkänns som den vanligast förekommande formen av våld inom familjen, men samtidigt beskrivs kvinnan endast som ett av flera tänkbara offer för nära relationsvåld. Faktum är att subjektspositionen våldsutsatt kvinna sällan nämns på egen hand. Istället placeras kvinnan i grupperingarna ”kvinnor och andra närstående” samt ”kvinnor och barn”, vilket rimmar väl med användningen av familjevåld. Familjevåld antyder att våldet drabbar familjen som kollektiv, och inte enbart kvinnan i egenskap av att vara just kvinna. Den relationellt präglade problemformuleringen grundas i en individualistisk syn på våld som en abnorm avvikelse i en relation där maktdynamiken mellan den enskilda mannen och kvinnan är ojämn. Både kön och makt ges betydelse för problemframställningen, men dessa orsaksförhållanden diskuteras separat.

I SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck* sker vad som kan beskrivas som en återgång till 1998 års kvinnofridsreform och dess användning av

---

² SOU 2002:71, Personsäkerhetsutredningen, Nationell handlingsplan mot våld i nära relationer: delbetänkande, s. 87.

könsmaktsperspektivet som utgångspunkt för problemframställningen. Till skillnad från tidigare handlingsplaner anläggs här ett tydligt genusperspektiv.³ Våld i nära relationer ses som ett uttryck för den maktordning som positionerar kvinnor och män olika, och som en mekanism som bevarar denna könsmaktsstruktur.

Både mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck är orsakat av ojämställdhet och könsmaktsordning. Det är viktigt att vara medveten om att alla – flickor och kvinnor och pojkar och män – på olika sätt bidrar till att upprätthålla denna patriarkala maktordning.⁴

Benämningen av problemet är dessutom tydligt könat. Enskilda mäns våld mot kvinnor anses bidra till att upprätthålla kontroll över kvinnors kroppar, vilket utredningen menar gynnar mäns dominans i både det privata och det offentliga.⁵ Kampen om könsmaktsperspektivets vara eller icke vara i framställningen av problemet är dock inte över efter 2015 års handlingsplan. I Skrivelse 2016/17:10 *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid* läggs återigen betoning vid att den våldsutsattas respektive våldsutövarens könsidentiteter inte är givna. Begrepp som ojämlikhet och könsmaktsordning har helt uteslutits. Makt betraktas i första hand som en tillgång både män och kvinnor har rätt till för att forma sina liv – inte som en potentiellt förtryckande mekanism.

---

³ SOU 2015:55, Utredningen som ska föreslå en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck: slutbetänkande, Socialdepartementet, s. 126.

⁴ Ibid, s. 52.

⁵ Ibid, s. 88.

b. Rättighetsproblemet

När kön spelar mindre roll för framställningen av problemet får rättighetsperspektivet större utrymme. Den andra problemframställningen, rättighetsproblemet, utgår från en liberalistisk syn på mannen och kvinnan som likställda medborgare, med betoning individens rätt till frihet från våld. I SOU 2002:71 knyts våld mot kvinnor tätt samman med kvinnors och barns möjligheter att åtnjuta de mänskliga rättigheterna.⁶ Handlingsplanens allmänna utgångspunkter slår fast att det är en grundläggande mänsklig rättighet att leva utan fruktan för våld eller hot om våld.⁷ Också i Skrivelse 2007/08:39 grundar sig handlingslinjerna på människorättsliga principer.

Ytterst är det en fråga om jämställdhet och kvinnors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter som gäller för alla. Sveriges åtaganden inom ramen för FN:s och Europarådets arbete är därför en viktig utgångspunkt för regeringens insatser.⁸

Befrielse från våld och övergrepp ses som en förutsättning för att kunna åtnjuta de mänskliga rättigheterna, vilket framställer problemet som en fråga om tillgång till rättigheter. Carin Holmberg m.fl. har påpekat att frågan om mäns våld mot kvinnor framstår som mindre kontroversiell när förståelsen baseras på universella rättigheter snarare än ett könsmaktsperspektiv, vilket kan vara en tänkbar förklaring till att rättighetsperspektivet växte sig starkt

---

⁶ SOU 2002:71, s. 41.

⁷ Ibid, s. 87.

⁸ Skr. 2007/08:39, Handlingsplanen mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade parrelationer, s. 5.

under 2000-talets första decennium.⁹ Könsmaktsordningen hålls utanför policyn genom vad Holmberg m.fl. kallar en internationell policydiskurs.¹⁰

I de handlingsplaner som domineras av rättighetsperspektivet anses varken förövarens eller den våldsutsattas könstillhörighet vara givna, vilket resulterar i att denna problemframställning omges av könsneutrala benämningar. Dessutom tillskrivs andra sociala kategorier än man och kvinna betydelse. Barnets rätt uppmärksammas i högre grad, med betoning på att barnet drabbas särskilt hårt av våld i hemmet.¹¹

Den betoning som läggs vid barnets rättigheter i dessa handlingsplaner får en intressant betydelse när den ställs i relation till tidigare forskning kring hur frågan om mäns våld mot kvinnor i nära relationer vinner politisk legitimitet. Flera forskare har visat att kvinnoperspektivet ofta översätts till något mer brådskande för att uppfattas som legitimt i politiska sammanhang.¹² Genom att åberopa individuella rättigheter banas väg för individuellt inriktade åtgärder, vilka även tenderar att ses som okontroversiella i sammanhanget. I kontrast till könsmaktsförståelsen kan individuellt riktade åtgärder, som har bäring på mänskliga rättigheter, tolereras av alla, oavsett politisk färg.¹³ Rättighetsanspråken blir i denna tolkning ett sätt att uppnå allmän acceptans.

---

⁹ Carin Holmberg, Viveka Enander & Anne-Li Lindgren, ”Ett litet ord betyder så mycket: Alliansregeringen, Handlingsplanen och betydelseförskjutningar av begreppet mäns våld mot kvinnor”, *Sociologisk forskning*, vol. 52 no. 3, 257–278, 2015, s. 267.

¹⁰ Ibid, s. 268.

¹¹ Skr. 2007/08:39, s. 5.

¹² Gabriella Nilsson & Inger Lövkrona, *Väldets kön – Kulturella föreställningar, funktioner och konsekvenser*, Lund: Studentlitteratur, 2009, s. 157; Maria Wendt Höjer, *Rädslans politik – Våld och sexualitet i den svenska demokratin*, Malmö: Liber, 2002, s. 196.

¹³ Holmberg m.fl., 2015, s. 267.

c. Det psykosociala problemet

Den tredje problemframställningen, som jag valt att kalla det psykosociala problemet, delar rättighetsproblemets individualistiska grund. Problemframställningen utgörs av en syn på våldet som en konsekvens av enskilda individers egenskaper, positioner och tillkortakommanden. Förståelsen är vanligt förekommande i de handlingsplaner som föreslår åtgärder i form av behandling av individer som uppvisar ett avvikande beteende. De beteenden som här anses orsaka våldet knyts ofta till individers bakgrund och psykiska tillstånd, både i fråga om den våldsutövande mannen och den våldsutsatta kvinnan. I åtgärdena som presenteras i SOU 2002:71 läggs stor vikt vid att de män som utövar våld bör genomgå behandling. Åtgärder såsom utvecklade behandlingsplaner och relationsvåldsprogram föreslås i syfte att ge våldsutövande män förutsättningar att ändra sitt eget beteende.¹⁴

I handlingsplanen nämns dessutom att ett behandlingsprogram mot våld med fördel kan kombineras med missbruksvård och psykiatrisk vård.¹⁵ I SOU 2015:55 har däremot betoningen på behandling tonats ned rejält. Istället framhävs diverse insatser riktade till våldsutövande män, som förvisso främst utformas som program inom kriminalvården. SOU 2015:55 nämner forskning som visar att merparten av män som utövar dödligt våld mot kvinnor lider av psykisk sjukdom, men understryker samtidigt att våldet i första hand bör förstås som nära sammanhängande med destruktiva maskulinitetsnormer.¹⁶ I Skrivelse 2016/17:10 återvänder dock formuleringar och förslag på åtgärder som betonar den enskilde individens roll i våldsutövandet. Mäns våld mot kvinnor kopplas på nytt till våldsutövarens person.

---

¹⁴ SOU 2002:71, s. 62.

¹⁵ Ibid, s. 16.

¹⁶ SOU 2015:55, s. 87-88.

Mäns våld mot kvinnor [kan] i vissa fall även kopplas till specifika bakgrundsfaktorer, som till exempel psykisk ohälsa eller missbruk.¹⁷

Den psykosociala förståelsen av problemet förekommer även i konstruktionen av kvinnan. I samtliga handlingsplaner uppmärksammas vad som kallas särskilt utsatta grupper av kvinnor. Bland annat missbrukande, funktionsnedsatta och invandrade kvinnor benämns återkommande som riskgrupper. Veronica Ekström påpekar att utvecklingen mot att grupper av kvinnor lyfts fram som särskilt utsatta är exempel på en andrefierande process som distanserar den våldsutsatta från normsamhället.¹⁸

Både Ekström och Holmberg m.fl. visar i sina studier att konstruktionen av den särskilt utsatta kvinnan inte belyser utsattheten ur ett maktperspektiv. Istället hamnar kvinnornas individuella egenskaper och brister i fokus.¹⁹ En förklaring till att en sådan problemframställning kunnat samexistera med både könsmakts- och rättighetsperspektiven kan vara att problemframställningar som fokuserar på avvikande individer möter mindre motstånd och därför enklare kan arbetas in i den offentliga politiken.²⁰

Konsekvenser av en individualistisk förståelse

En individualistisk syn på mäns våld mot kvinnor i nära relationer bygger på antagandet om att våldet härrör från individen och drabbar individen, vilket efterfrågar individuellt riktade åtgärder. Bakomliggande antaganden med en individualistisk prägel är särskilt påtagliga i de policydokument som huvudsakligen framställer frågan om mäns våld mot kvinnor i nära relationer som ett rättighetsproblem och/eller ett psykosocialt problem. Dessa två problemframställningar är framträdande i SOU 2002:71 samt i Skrivelse

---

¹⁷ Skr. 2016/17:10, s. 116.

¹⁸ Veronica Ekström, "Det besvärliga våldet: Socialtjänstens stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer", *Nordisk Juridisk Tidsskrift*, Retfærd, 3, 51-68, 2012, s. 62.

¹⁹ Holmberg m.fl., 2015, 272; Ekström, 2012, s. 63.

²⁰ Wendt Höjer, 2002, s. 197.

2007/08:39. Även den senaste strategin, Skrivelse 2016/17:10, har hämtat tillbaka förklaringsmodeller som kan beskrivas som individualistiska.

De individualistiska antaganden som står bakom rättighetsproblemet och det psykosociala problemet producerar en diskurs inom vilken individen ses som grunden till problemet, och därmed till viss del hålls ansvarig för det. De individualistiska antagandena är dessutom ofta könsneutrala i syfte att vara inkluderande och inte ta de inblandade parternas könsidentiteter för givna. Användningen av könsneutrala begrepp såsom familjevåld och partnervåld i SOU 2002:71, samt hänvisningen till maktförhållanden inom relationen i Skrivelse 2007/08:39, avslöjar det bakomliggande antagandet om att våldet beror på enskilda, relationella faktorer. Om våldet förstås som en konsekvens av osämja mellan två i övrigt likställda parter förlorar kön och könsmaktsordning betydelse i sammanhanget. Ur ett genusteoretiskt perspektiv blir likställningen problematisk, eftersom den osynliggör det ojämlika maktförhållande som råder mellan de socialt konstruerade kategorierna man och kvinna. Ambitionen att omfatta allt och alla kan få effekten att den verkliga orsaken till problemet lämnas oberörd. De åtgärder som föreslås i de individualistiskt präglade handlingsplanerna kan därför på lång sikt bli överksamma.

Trots att den individualistiska förståelsen eftersträvar ett neutralt och inkluderande förhållningssätt, har de individualistiska problemframställningarna både subjektifierande och könande effekter. Detta gäller både för våldsutövare och våldsutsatt, som i problemframställningarna tillskrivs särskilda egenskaper och positioner. Våldsutövaren, oberoende av om denne könas eller inte, beskrivs som en avvikare. Förslagen på åtgärder som förordar behandling tecknar bilden av en maskulin, våldsam individ med psykisk sjukdom, sociala problem eller kriminellt beteende. Den diskursiva förståelsen av våldsutövaren får verkliga konsekvenser då män som uppfyller kriterierna för den stereotypa gärningsmannen oftare misstänkliggörs och i högre utsträckning döms för brott än de män som bättre platsar in i normen.²¹

---

²¹ Nilsson & Lövkrona, 2015, s. 77.

Den dynamik som uppstår när problemframställningen sätter avvikaren i opposition till den normativa mannen leder till att den avvikande gruppen utmålas som problemet. Ett sådant motsatsförhållande missgynnar socialt avvikande grupper och kan orsaka förstärkta klyftor mellan dessa grupper och majoritetssamhället. Samma dikotomi uppstår när den särskilt utsatta kvinnan ställs i opposition till normkvinnan, som är frisk, socialt välfungerande och integrerad i det svenska samhället. I fokus hamnar kvinnans individuella egenskaper och position i samhället, snarare än den patriarkala maktstruktur som ur ett genusperspektiv är att betrakta som den kritiska frågan. När problemet formuleras som en fråga om kvinnors individuella brister och svagheter, avtecknar sig en underliggande antydning om att det är kvinnans individuella ansvar att åtgärda det. Subjektiveringen av den utsatta kvinnan får verkliga konsekvenser när det plötsligt ligger på hennes bord att skydda sig från våldet genom att ta itu med sina personliga tillkortakommanden.

Konsekvenser av en strukturell förståelse

Till skillnad från den individualistiska synen grundar sig den strukturellt orienterade förståelsen på ett antagande om att våldet kommer an på samhälleliga strukturer. Den struktur som främst problematiseras är den patriarkala maktordning som positionerar kvinnan i en underordnad ställning i förhållande till mannen. SOU 2015:55 för en mycket utförlig argumentation kring våldet som ett uttryck för en könsmaktsordning, och kan därför sägas vara den handlingsplan som starkast grundas i strukturella antaganden. Trots att könsmaktsperspektivet legitimeras inom den genusteoretiska forskningen, kan könsmaktsförståelsens exklusiva fokus på mannen som förövare och kvinnan som våldsutsatt få vissa problematiska följder. Könsmaktsförståelsen har ibland kritiserats för att vara alltför heteronormativ och för att sakna ett intersektionellt perspektiv.²²

---

²² Nilsson & Lövkrona, 2015, s. 41; Raewyn Connell, *Om genus*, Göteborg: Daidalos, 2003, s. 126.

Genom att uteslutande se på våldsutövaren som en man och på den våldsutsatta som en kvinna reproduceras en heteronormativ utgångspunkt, vilket i sin tur medför att våld inom samkönade relationer varken adresseras eller förklaras.²³ När HBTQ-erfarenheter lämnas utanför förståelsen riskerar personer som lever med våld i samkönade relationer att osynliggöras eller nonchaleras. Gabriella Nilsson och Inger Lövkrona anser att kritiken är befogad, men belyser samtidigt forskning som visar att könsmaktsperspektivet är applicerbart också i samkönade relationer.²⁴

Då maktdynamiken inom samkönade relationer kan relateras till könsmaktsordningen, bör könsmaktsperspektivet bedömas som relevant även utanför den heterosexuella kontexten. Ytterligare en implikation av könsmaktsperspektivet som lyfts fram av postkoloniala forskare är att icke-vita kvinnors erfarenheter utelämnas. Förståelsen kritiserar för att producera en alltför homogen offerbild, där utgångspunkten är vita heterosexuella medelklasskvinnor.²⁵

Könsmaktsperspektivet tar i sin avsaknad av intersektionalitet inte tillräcklig hänsyn till hur våld drabbar olika kvinnor på olika sätt. Invandrade kvinnor löper exempelvis högre risk att utsättas för våld i nära relationer på grund av isolering, språkbarriärer och otillräcklig kunskap kring det svenska rättssystemet.²⁶ Kvinnors skilda erfarenheter påverkar således deras möjligheter att söka och få rätt stöd av samhällets institutioner. Joan Wallach Scott menar dock att trots att det finns flera slags strukturer som påverkar maktförhållanden i sociala relationer, framstår genus som ett såpass beständigt och återkommande fält för maktartikulation att det ändå måste ses som det huvudsakliga.²⁷ Värdet av att inkludera en intersektionell analys i genusforskning ligger i att perspektivet belyser hur genusrelationer alltid

---

²³ Nilsson & Lövkrona, 2015, s. 41.

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid, s. 43.

²⁶ Ibid.

²⁷ Joan Wallach Scott, "Gender: A Useful Category of Historical Analysis", *The American Historical Review*, 91(5): 1053-1075, 1986, s. 1069.

verkar inom en kontext och interagerar med andra aspekter av det sociala livet. Det finns därmed inget som säger att könsmaktsperspektivet inte kan kompletteras med en intersektionell analys och samtidigt behålla sin genusdimension.

Avslutningsvis finns anledning att kommentera den implikation som könsmaktsperspektivets strukturella grund får för synen på ansvarsbördan. Som redan konstaterats presenterar SOU 2015:55 åtgärder riktade främst till samhällets institutioner, vilket indikerar att de statliga, regionala och kommunala verksamheterna bär det huvudsakliga ansvaret för att förhindra mäns våld mot kvinnor i nära relationer. Denna riktning skiljer sig till viss del åt från tidigare handlingsplaner, som i större utsträckning tillskrivit individen både skuld och ansvar. Ur ett individualistiskt perspektiv kan den strukturella förståelsen kritiseras för att avskriva en stor del ansvar från individen. Faktum kvarstår att våldet utövas av en individ mot en annan, och att det hos den våldsutövande parten finns en avsikt att tillfoga skada. Om problemet enbart framställs i termer av abstrakta strukturer och normer, som kan tyckas främmande för den enskilde individen, återstår frågan om de strukturella åtgärderna kan åstadkomma faktisk förändring i beteende på individnivå.

Ett problem under förhandling

De tre problemframställningar som identifierats i analysen av handlingsplanerna grundar sig i förståelser vars utgångspunkter skiljer sig vida åt. Både en könad och könsneutral framställning får subjektifierande effekter som på olika vis positionerar män och kvinnor i förhållande till varandra. En könad framställning gör en tydlig avgränsning mellan könen, då alla män anses gynnas av våldet medan alla kvinnor direkt eller indirekt anses drabbas av våldet. Detta innebär att förövaren uteslutande konstrueras som maskulin, medan offerrollen ständigt feminiseras. Den könsneutrala framställningen som präglar den individualistiska förståelsen likställer i högre grad könen, men har visat sig innehålla könande antaganden. Förövaren konstrueras med traditionellt maskulina egenskaper, medan den våldsutsatta feminiseras och

beskrivs som passiv och i behov av skydd. Att den betydelse som tillskrivs uttryck såsom mäns våld mot kvinnor skiftar, visar dessutom att innebörden av kön och genus inte nödvändigtvis är bestående genom de analyserade handlingsplanerna. Samtliga dokument uppvisar dock könande tendenser, där de sociala kategorierna man och kvinna tillskrivs distinkta roller. Utvecklingen över tid visar att könsmaktsförståelsen åter tar vid år 2015 efter att en individualistisk förståelse dominerat 2000-talets första decennium. I den nu gällande strategin, som antogs år 2016, tonas dock könsmaktsperspektivet ned, och individuellt riktade åtgärder ges återigen större utrymme. Bristen på konsensus kring hur mäns våld mot kvinnor i nära relationer bör förstås påtalar frågans aktualitet. Huruvida problemet ses som grundat i ojämlika maktstrukturer eller individuella avvikelser är fortfarande omstritt, vilket resulterat i att de strategier som antagits under den undersökta perioden inte lyckats likrikta sina åtgärder. Analysen av problemframställningarnas implikationer påvisar betydelsen av att överväga konsekvenser av föreslagna åtgärder, då dessa får levda effekter i den sociala verkligheten. Inte minst påverkar problemframställningen hur stödet för våldsutsatta kvinnor utformas i praktiken, vilket – av statistiken att döma – kan vara en fråga om liv och död.

Referenser

- Bacchi, Carol; Eveline, Joan. *Mainstreaming Politics: Gendering Practices and Feminist Theory*. Adelaide: University of Adelaide Press, 2010.
- Connell, Raewyn. *Om genus*. Göteborg: Daidalos, 2003.
- Ekström, Veronica. Det besvärliga våldet: Socialtjänstens stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer, *Nordisk Juridisk Tidsskrift*, Retfærd, 3, 51-68. Jurist- og Økonom-forbundets Forlag, 2012.
- Holmberg, Carin, Enander, Viveka & Lindgren, Anne-Li. Ett litet ord betyder så mycket: Alliansregeringen, Handlingsplanen och betydelseförskjutningar av begreppet mäns våld mot kvinnor. *Sociologisk forskning*. vol. 52 no. 3, 257–278, 2015.
- Nilsson, Gabriella & Lövkrona, Inger. *Våldets kön – Kulturella föreställningar, funktioner och konsekvenser*. Lund: Studentlitteratur, 2015.
- Scott, Joan Wallach. Gender: A Useful Category of Historical Analysis, *The American Historical Review*. 91(5):1053–1075, 1986.
- Skr. 2007/08:39. Handlingsplanen mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade parrelationer.
- Skr. 2016/17:10. Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid, Socialdepartementet.
- SOU 2002:71. Personsäkerhetsutredningen. Nationell handlingsplan mot våld i nära re-lationer: delbetänkande.
- SOU 2015:55. Utredningen som ska föreslå en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck, slutbetänkande*, Socialdepartementet.
- Wendt Höjer, Maria. *Rädslans politik – Våld och sexualitet i den svenska demokratin*. Malmö: Liber, 2002.